
NOVÉ POHLEDY NA LINGVISTICKOU PRAGMATIKU

HUANG, Yan. *Pragmatika*. Praha: Karolinum, 2019.

JINDŘIŠKA SVOBODOVÁ

Pět let po vydání anglického originálu⁽¹⁾ vychází ve vydavatelství Karlovy univerzity Karolinum v překladu Ondřeje Dufka a s doslovem Lucie Saicové Římalové obsáhlá monografie Yana Huanga *Pragmatika* (405 s.). Práce představuje ucelený a úplný úvod do studia této disciplíny, univerzálně aplikovatelný při pragmalingvisticky orientovaném výzkumu v podstatě jakéhokoli jazyka.

Vedle nezpochybnitelné odborné kvality celé práce i zřejmé autorovy erudice je třeba ocenit také jeho ohled na recipienta a snahu předložit čtenáři přehledně a logicky strukturovaný text. Autor sám zdůvodňuje rozvržení práce do ucelených kapitol, ve kterých nejenom přehledně postihuje všechny klíčové oblasti pragmatického výzkumu, ale které zejména v II. části nazvané *Pragmatika a její okraje* významně přesahuje.

V I. části nazvané *Ústřední témata pragmatiky* autor zpracovává obvyklá a v podstatě očekávaná pragmalingvistická témata (v dílčích kapitolách se věnuje implikatuře, presupozici, řečovým aktům, deixi a referenci), ovšem předpoklad, že se zde čtenáři dostane shrnutí notoricky známých a zdaleka již ne nových poznatků z oblasti pragmatiky, lingvistiky a filozofie jazyka by byl lichý. Překlad práce Yana Huanga nabízí na tyto tradiční oblasti originální a nový pohled, neocenitelné jsou odkazy na literaturu, která lingvistovi naší provenience rozhodně nemusí být notoricky známá, i příklady z řady (pro mnohé exotických) jazyků.

1 Překlad vychází z druhého vydání publikovaného roku 2014 ve vydavatelství Oxford University Press, první vydání pochází z roku 2007.

Při prvním pročtení obsahu mě zklamalo, že se autor vyhnul problematice tváře, jejího ohrožení a související otázky ne/zdvořilosti. Tento široký tematický okruh ale organicky včlenil do kapitoly věnované (nepřímým) řečovým aktům. A ačkoli autor tomuto (z mého pohledu zásadnímu) tématu nevěnoval samostatnou kapitolu, opět se mu podařilo nejenom shrnout dosavadní výsledky bádání, ale díky svému širokému záběru a nazírání problematiky z jiného než tradičně euroatlantického úhlu pohledu dokázal tuto problematiku obohatit o nová témata i impulzy, zajímavé a inspirativní jsou např. opět autentické příklady z východoasijských jazyků.

Pro čtenáře u nás dostupných pragmatik pak mimořádný přínos představují kapitoly zařazené do druhého oddílu, věnované přesahům lingvistiky do oblasti teorie relevance, sémantiky a syntaxe. Autor zde s minuciózní přesností a s uvedením řady ilustrativních příkladů nabízí precizní výklad komplikovaných a abstraktních jevů oblast tradiční (pragma)lingvistiky výrazně přesahujících. Slova uznání si pak na tomto místě jistě zaslouží také překladatel textu Ondřej Dufek i autorka doslovu Lucie Saicová Římalová, která ukazuje paralely s českým pragmalingvisticky orientovaným výzkumem a tím umožňuje čtenáři doplnit výklad o výsledky analýz provedených na českém autentickém jazykovém materiálu.

Pojetí vědního oboru nazývaného pragmatika není jednotné a pod tento zastřešující pojem mohou lingvisté a filozofové jazyka včlenit bádání z nejrozličnějších oblastí lidské verbální i neverbální komunikace. Autor předkládané monografie se rozhodl věnovat tématům, která do této disciplíny nezpochybnitelně patří a již jsou zřejmou doménou. Předností práce je poctivá snaha o systematický výklad všech zásadních aspektů lidské komunikace, ambice nevynechat ve výkladech žádné významné práce dané oblasti (záběr je navíc rozšířen i o texty českému čtenáři méně známé), výklady ilustrovat na příkladech nejen z obvyklých, ale také exotických jazyků a nabídnout čtenáři úplné, poctivé a důkladné uvedení do problematiky. Dokladem autorova didaktického potenciálu jsou také cvičení připojená ke všem výkladům (řešení jsou připojena na konci textu), zde bych také uvedla jedinou formální připomínku – jako čtenářka práce bych přivítala řazení úkolů přímo za provedeným výkladem, odkazování k zadáním na

konci kapitol není čtenářsky úplně komfortní. Práce tak podle mého názoru představuje text přínosný hned v několika ohledech, a to jednak jako text vhodný pro studenty jazykovědných i dalších souvisejících oborů, jednak jako zdroj inspirace pro odborníky, kterým v oblasti pragmalinguistiky ukazuje možnosti jiného nebo nového úhlu nazírání na známou problematiku, a konečně díky aparátu včleněných cvičení také vhodný výukový materiál dobře aplikovatelný na adekvátních seminářích.